

Nr 639**av herr Hedin m. fl.****om åtgärder för att rekrytera övervakare från de ideella organisationerna.**

Frivården har alltmer uppmärksammats som en viktig och betydelsefull vårdform. Inte minst viktigt är det att personer som slussas ut från fångvårdsanstalter blir väl omhändertagna och då särskilt under den första kritiska tiden i frihet. De måste få all tänkbar hjälp för att erhålla bostad och arbete samt förutsättningar att anpassa sig till sin nya tillvaro. Det är också viktigt att de får goda medmänskliga kontakter, som kan hjälpa dem till rätta och medverka till att de inte på nytt dras in i kriminella eller andra asociala miljöer utan i stället anpassas till ett normalt samhällsliv. Ett led i denna verksamhet från samhällets sida är övervakarinstitutionen. Övervakarna har en utomordentligt ansvarsfull uppgift, och om de kan få den rätta kontakten med den övervakade har de tvivelsutan mycket stora förutsättningar att hjälpa den enskilde till god återanpassning i samhället.

Det har visat sig vara mycket svårt att få tillräckligt många lämpliga övervakare, vilket bl. a. kan ha sin grund i otillräcklig ersättning för uppdraget trots att en höjning relativt nyligen skett. En följd av detta har också blivit att alltför många uppdrag lagts på varje övervakare, vilket i sin tur medför att uppdraget ej har kunnat fullföljas såsom avsetts. Kontakten med var och en av dem som tilldelats övervakaren har blivit otillräcklig. Sannolikt har detta förhållande medverkat till att återfallen i brottsligt beteende blivit fler än om mer tid hade ägnats åt varje uppdrag.

Inom vissa ideella organisationer har anställda kuratorer åtagit sig övervakaruppdrag vid sidan av sin övriga verksamhet. Så är t. ex. fallet i Immanuelskyrkan i Stockholm, ansluten till Svenska missionsförbundet. Det har visat sig vara av stort värde att härigenom organisationen som sådan liksom har ställt sig bakom och känt ansvar för uppgiften.

Vi anser att det skulle vara lämpligt att ytterligare aktivera de religiösa och övriga ideella organisationer i ansvarstagande för frivården. Ett konkret samarbete mellan de rättsvårdande myndigheterna och de ideella organisationerna skulle kunna leda till att det bleve lättare att få fram erforderligt antal övervakare och till att dessa övervakare hade en förankring i en organisation som kunde ta på sig ett direkt ansvar för övervakning och rehabilitering. Man kanske kan tänka sig att ansvaret i första hand lades på organisationen, som sedan i sin tur finge inom sin med-

lemskår överlämna uppdraget åt en eller flera personer. I samband med sjukdom eller annat förhinder skulle ersättare kunna utses genom organisationens försorg. Organisationen skulle också bland sina medlemmar och vänner — framför allt på landsbygden — söka få fram familjer som vid behov kunde vara villiga att i sina hem för kortare eller längre tid ta emot dem som skall återanpassas till ett normalt samhällsliv. Vid sidan av dem som av skilda skäl satts under övervakning skulle kanske också *härigenom öppnas möjligheter för att hjälpa och rehabilitera de allt flera ungdomar som har narkotikaproblem*. Erfarenheterna ger för övrigt vid handen att flertalet av dem som frigges är mer eller mindre beroende av narkotika.

När det gäller övervakarnas förutsättningar att hjälpa sina klienter vill vi framhålla att det skulle vara önskvärt att övervakaren fick sitt uppdrag i så god tid att kontakt i förekommande fall kunde skapas redan tidigt under fängelsetiden. Möjligheterna att bjuda den intagne bästa möjliga miljö vid återgång till friheten skulle därigenom sannolikt öka i stor utsträckning.

En förutsättning för att en här skisserad verksamhet skall fungera är givetvis att det inom organisationen finns någon hel- eller deltidsanställd person som kan handlägga dessa frågor och som eventuellt också själv kan ta på sig vissa övervakaruppdrag.

Inom eller utom organisationen bör frivilliga medhjälpare och specialister biträda, t. ex. vid anskaffning av arbete, bostad eller vård.

Exempel på hur verksamheten skulle kunna tänkas bli organiserad lämnas i bilagd skiss, där »nyckelpersonen» — kuratorn-övervakaren — benämnts »fältarbetare» för att markera att vederbörande i första hand bör ha god utbildning och goda egenskaper för att på fältet etablera kontakt med den klientel som här berörs.

För att stimulera till och möjliggöra den tänkta verksamheten bör den organisation som åtar sig ett sådant uppdrag av det allmänna erhålla täckning för sina kostnader. Statsbidrag bör sålunda kunna utgå för exempelvis lön och expeditjonskostnader, som hänför sig till den berörda verksamheten. Innan statsbidrag utgår bör vissa villkor uppfyllas, t. ex. att organisationen åtar sig ett visst minsta antal övervakaruppdrag.

Frågan bör lämpligen göras till föremål för snabb utredning, förslagsvis inom justitiedepartementet, och samråd bör därvid ske med skyddskonsulentorganisationen och de organisationer och enskilda som har erfarenhet av en sådan verksamhet. Förslag bör kunna läggas fram oberoende av överväganden i andra sammanhang om övervakarinstitutionen. Möjligheten att på detta sätt aktivera organisationerna är angelägen mot bakgrund av den närmast prekära situation som föreligger främst i de största tätorterna. Det är angeläget att så snart som möjligt komma i gång med en här skisserad verksamhet, och förslag bör kunna föreläggas innevarande års höstriktdag.

Med stöd av vad som här anförts hemställes
att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära utredning
och förslag till höstriksdagen om former för en av staten stödd
utökad övervakarverksamhet inom de religiösa och i övrigt ideella
organisationerna.

Stockholm den 22 januari 1971

CARL ERIC HEDIN (m)	JOHN ERIKSSON (c) i Bäckmora
OLLE WESTBERG (fp) i Ljusdal	SVEN JOHANSSON (c) i Skärstad
GUNNAR OSKARSON (m)	ERIC NELANDER (fp)
MÅRTEN WERNER (m) i Malmö	LARS SCHÖTT (m)
ALLAN ÅKERLIND (m)	MAJ PEHRSSON (c)
GUNNAR HYL TANDER (fp)	BERNT E K I N G E (fp)

FRIVÅRD inom ORGANISATIONERNA

